

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 2 3 2 5 3 1 1 2

JESENSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

≡ Izpitna pola 2 ≡

Esej

Ponedeljek, 28. avgust 2023 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Konceptna lista sta na perforiranih listih, ki ju kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 15 esejskih naslovov, od katerih izberite enega. Esej naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri esej naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi esej, ki ste ga pisali.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.

Pišite v izpitno polo z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pred esejem prepisite številko in naslov eseja, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 3 prazne.

M 2 3 2 5 3 1 1 2 0 3

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

Konceptni list

Empty rectangular box for writing.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

Konceptni list

Empty rectangular box for writing.

NAVODILA ZA PISANJE ESEJA

Napišite esej, ki naj bo dolg najmanj 600 besed. Bodite pozorni na **analizo ključnih pojmov** (in na problematizacijo njihove samoumevnosti) ter na razlago in **argumentacijo stališč**, ki jih boste v eseju predstavili. Pri razlagi in utemeljevanju uporabite **konkretne primere**, oprite pa se seveda na **filozofske perspektive**, ki ste jih obravnavali na pripravah. V eseju obravnavajte **vsaj dva pogleda** na dani problem, pri čemer se od zdravorazumskega premisleka poskusite dvigniti do filozofskega mišljenja, ki premisli tudi **izhodišča posameznega pogleda**.

Vprašanje stvarnosti

1. Razpravljajte o trditvi: »Nobena stvar ne nastane sama po sebi, temveč vse po razlogu in pod silo nujnosti.« (Levkip)
2. Razpravljajte o trditvi: Smisel življenja je v prevzemanju odgovornosti za vsa dejanja, ki so izraz svobodne volje.
3. Razpravljajte o trditvi: Človek je telo, dušo pa bo znanost dokazala kot stranski pojav fizičnih procesov.

Vprašanje spoznanja

4. Razpravljajte o trditvi: Če so čutne zaznave nezanesljive, razum pa je tabula rasa, je človek obsojen na življenje v zmoti.
5. Razpravljajte o trditvi: »Prava modrost je last boga in njegov izrek ne pomeni drugega kot to, da ima človeška modrost le majhno vrednost ali bolje, da te sploh nima.« (Platon, Apologija)
6. Razpravljajte o trditvi: Stvarnost je poslednje merilo resničnosti spoznanja.

Vprašanje morale

7. Razpravljajte o trditvi: Če bi bilo ugodje najvišji etični cilj, bi človek izgubil dostojanstvo, razlika med človekom in živaljo pa bi izginila.
8. Razpravljajte o trditvi: Deontološka etika je pomanjkljiva, saj pri presoji moralnosti dejanj spregleda pomen človekovega značaja.
9. Razpravljajte o trditvi: Obstoj moralnih zapovedi predpostavlja obstoj svobodne volje.

Posameznik in skupnost

10. Razpravljajte o trditvi: Sistem prostega trga in konkurenčnosti je najbolj pravičen, ker so le v njem ustrezno nagrajeni najbolj zaslužni.
11. Razpravljajte o trditvi: »Noben zakon, ki ga ljudstvo ni osebno potrdilo, ni veljaven; to ni zakon.« (Jean-Jacques Rousseau)
12. Razpravljajte o trditvi: Država je pravična toliko, kolikor so pravični njeni državljani.

Filozofija religije

13. Razpravljajte o trditvi: »A tista bitja, ki nimajo zavesti, lahko težijo k smotru samo, če jih vodi nekaj, kar ima zavest in razum, kakor puščico uravnava strelec. Potemtakem je nekaj razumnega, kar vse naravne stvari naravnava k smotru; in temu pravimo Bog.« (Tomaž Akvinski)
14. Razpravljajte o trditvi: Religija, ki ni utemeljena na svetosti, je golo praznoverje.
15. Razpravljajte o trditvi: »Religija je fantastično udejanjenje človeškega bistva, ker človeško bistvo nima nobene prave dejanskosti.« (Karl Marx)

M 2 3 2 5 3 1 1 2 0 9

ŠTEVILKA IN NASLOV ESEJA

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

A large rectangular area containing 26 horizontal lines for writing.

